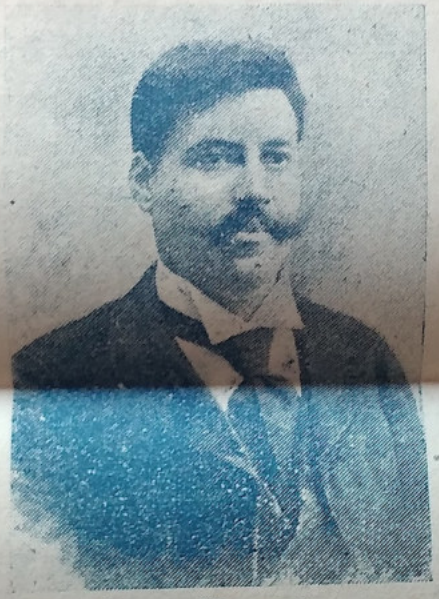
Възпоменателенъ листъ Варна, май 1942 год. 3 лева

ТѢ НЕ УМИРАТЪ

Издание на Македонската младежка организация „БРАТЯ МИЛАДИНОВИ" — Варна

полковникъ Б. Дрангово

Гоце Дѣлчевъ

Мара Бунева

ТѢ ПОБЕДИХА!

Тѣ знаеха, че думи безъ дѣла сж мъртви; че нѣма подвигъ безъ жертви. И затова, съ личенъ примѣръ сътвориха велики дѣла и чудни подвизи, украсени отъ личната и най-скжпа жертва.

Така, отъ най-бездушния робъ, направиха знаменосецъ и отъ най-бедната планинска колиба — олтаръ за свободата.

Велики и безстрашни!

Хора или богове? — Все едно... Вдъхновени и недостижими.

Пѣеха, когато отиваха на заточение, или когато горѣха кжщитѣ имъ въ огнената стихия на бунта. Горди и неустрашими гледаха право въ очитѣ на врага, когато стоеха подъ бесилкитѣ, или се сражаваха съ него единъ срещу двадесеть.

Родени борци — такива бѣха тѣ, хилядитѣ знайни и незнайни наши братя, сестри и бащи, които закрилятъ сега съ душитѣ си, свещената земя на нашитѣ дѣди.

Колко сж на брой — никой ги не знае, но стжпка до стжпка е осѣяна родната земя съ тѣхнитѣ свещени кости.

Тѣ, тази безконечна верига отъ скжпи имена, едни отъ които сж всенародно достояние, а други образуватъ великата армия на безименитѣ жертви, бѣха мъртвата, но непоклатима стража на отечествени-тѣ граници, презъ най-чернитѣ дни на най-жестокото робство.

Презъ времена, когато надеждата граничеше съ отчаянието и слабитѣ почваха да се колебаятъ, споменътъ за тѣхъ раздухваше борческиятъ пламъкъ, сгъстяваше редицитѣ и тласкаше всички напредъ въ устрема къмъ свободата.

Равни въ любовьта си къмъ родната земя, тѣ не познаваха граница въ службата на народа си. Гордото съзнание, че свободата не е привилегия само за избрани народи, а за всички, които живѣятъ подъ слънцето и иматъ чувство за нея, бушуваше тѣхната българска кръвь и ги насочваше въ страшния, но славенъ пжть.

„О, българино, поради что се срамишъ"...

Като чудодейна тръпка премина презъ българската народна снага горчивиятъ укоръ на легендарния Светогорецъ, разтърси десетки, стотици, хиляди глави, отекна въ въстаническата пѣсень на Вола, Панагюрище, Смилево и Солунъ, въ рева на биткитѣ при Шипка и Сливница, въ огъня на още три кръвопролитни войни, за да стигне презъ мжченичеството на Фезанъ и епопеята на Илиндень, до тѣзи дни на всенародна радость, когато по Божие повеление тиранията е жестоко сразена и единъ вѣковенъ идеалъ се осжществява.

Да помнимъ сега повече отъ всѣкога, че тѣ — мъртвитѣ победиха и да бждемъ достойни за тѣхната жертва.

В. ИВ. ВАСИЛЕВЪ

Хр. Настевъ

Предс. на д-во „Илиндень"—Варна

Гласътъ на правдата и нашиятъ дългъ сега

Нѣма по-назидателни страници въ историята на народитѣ и тѣхнитѣ пѣсни отъ освободителнитѣ борби, отъ тия, които описватъ трагичнитѣ моменти на страданията съ подвизитѣ и жертвитѣ на себеотрицание, постоянство и самопожертвуване. Въ това отношение отъ край време Македония даде достатъчно материалъ за безпристрастния историкъ, писатель и поетъ.

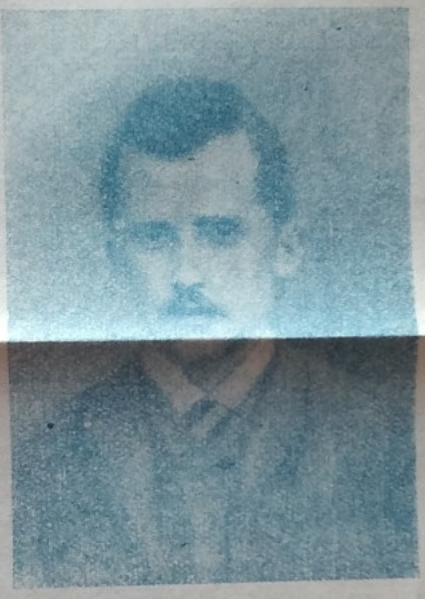
Македонскиятъ българинъ и българка не трепнаха и при най-опаснитѣ превратности на историята. Затова въ Македония се разбиваха и всички пристѫпи на нашитѣ врагове.

Македонскитѣ българи следъ освобождениесо си отъ духовно културния гнетъ на Фенеръ, не останаха равнодушни и спрѣмо грозящитѣ ги политико-социални условия, подъ които изнемогваха, особено следъ Берлинския конгресъ. По силата на неизмѣнния универсаленъ законъ за развитие и народностно самоопазване се роди и идеята за политическата свобода на Македония.

Така, презъ 1893 г. се освѣти и знамето на В.М.Р.О., която съчувствено и охотно намѣри и създаде идейни ржководители и агитатори между по-първитѣ мѣстни служители и училищни деятели въ всички градове и села. Така съ шеметна бързина се образуваха навсѣкѫде и тайни мѣстни комитети. Всички заработихме неуморно, при съзнанието на отговорность и безъ страхъ За спонтанното революционизиране на македонскитѣ българи допринесе още повече и самата тогавашна власть съ последвалитѣ тукъ-таме случайни офери, като винишката афера презъ 1897 год., които се ознаменуваха съ ожесточени арести, побоища, изтезания и преследвания. предимно на учителитѣ и по-състоятелнитѣ българи, като по този начинъ послужиха да се закалятъ още по-силни характери между членоветѣ на организацията за още по-смѣла борба. Така се създаде и фронта за нелегална по-активна и смѣла дейность. Началото на този фронтъ даде *Гоце Дѣлчевъ*, който първи преброди съ оржжие цѣла Македония и Тракия. Така той изпъкна, като неустрашимъ и незамѣнимъ главенъ организаторъ за сформирането на огдѣлни чети въ всѣки районъ отъ мѣстни дейци. Така той стана и най-популярния апостолъ за свободата на брата-робъ.

Не напразно и властьта нарича-ше Дѣлчевъ „Башъ комита". За залавянето му, или за неговата глава тя бѣше обявила 50 лири възнаграждение

При обиколката си на Великдень презъ 1900 г. Дѣлчевъ доде и въ Бунаръ-Хисаръ, кѫдето тогава бѣхъ гл. учитель и окол. ржководитель на организацията. Поради празднитѣ, наедно съ придружаващия го тракийски деятель Стоянъ Лазовъ, който тогава редактираше в-къ „Странджа", ги задържахъ цѣла седмица въ квартирата ми, като

Пере Тошевъ
Възторженията апостолъ за свободата на Македония

гости. Когато при беседитѣ ни съ по-виднитѣ членове на организацията въ Бунаръ Хисаръ единъ отъ първенцитѣ любопитно запита Дѣлчева да узнае какво може да се очаква при едно несполучливо възстание, Дѣлчевъ веднага каза дословно следното: „Едно време, когато запитали знаменития италиански революционеръ Джузепе Гарибалди да имъ каже нѣщо и за себе си, той е отговорилъ съ усмивка: — Азъ съмъ човѣкъ, който слѣпо вѣрва, че утрешния день на моя народъ ще бѫде много по-щастливъ отъ днешния" . . . При тоя лакониченъ, но назидателенъ отговоръ, всички присѫтствующи се споглеждаха мълчаливо доволни.

Кървавитѣ афери, които отъ день на день ставаха неизбѣжни, предизвикаха и най-крупната акция — Илинденското възстание, въ което се изрази ярко крепкостьта на революционния борчески духъ на македонския българинъ.

Много бѣха лишенията, страданията, жертвитѣ и материалнитѣ разорения, но илинденци преодолѣха на всичко съ своя духъ и пълна вѣра въ бѫдащето. Илинденското възстание само по-себе си е една епопея, която наложи македонския въпросъ на европейскитѣ сили, но тѣхнитѣ ржководни фактори не съумѣха да го разрешатъ.

Съ непрестанния си кипежъ въ тайна и открита кървава борба, въпрѣки всички ограничения, преследвания, материални разорения, унижения и кървави жертви, Македония доказа, че е достойна за свободата си. Тя мина подъ най-тежки етапи на робство, но не се огъна. Така тя напълно оправда и универсалната историческа максима: „Единъ народъ е достоенъ за свободата си, само ако за нея самъ се е борилъ".

Македония се бори много, затова и доживѣхме събития, които реализираха гласътъ на великата правда.

По-голѣмата часть отъ Македония — земята, която роди именити духовници, професори, учени, поети, писатели, военноначалници, публицисти, магистрати, лѣкари, общественици, министри на България и плеада беззаветно смѣли революционери съ каквито биха се възгордѣли и най-напредначивитѣ народи, е вече свободна.

Да се поклонимъ смирено предъ жертвитѣ на съюзнитѣ германски и български освободителни войски е нашъ дългъ. Да не губимъ, обаче, и надежда въ вѣрата ни, че ще видимъ скоро закржглени естественитѣ граници на неразривно обединена и целокупна на вѣки България.

Сега повелителенъ дългъ на всички ни се вмѣнява да не се приспиваме предъ настоящитѣ решаващи сѫдбоносни моменти. Повече отъ всѣкога ни се налага да работимъ и да се боримъ съ още поголѣми усилия и усърдно постоянство, за запазването и закрепването на освободена Македония въ нейнитѣ естествени отъ памти вѣкове исторически граници, за величието на цѣлокупна и обединена България въ вѣки вѣковъ!

Това е нашиятъ съкровенъ апелъ, особено къмъ подрастващото поколение. Такъвъ е сега и нашиятъ дългъ.

ИЗГРѢ ЗОРА НА СВОБОДАТА!

Македония — най-свидниятъ български ю. з. край има злата участь да изпита всичкитѣ нерадости на превратната сждба.

Презъ течение на единъ вѣкъ нейнитѣ синове водиха героични борби за свобода противъ много врагове, винаги съединени противъ нея.

Свѣтътъ се удиви отъ кристалния идеализъмъ на онѣзи, които въ сждбоноснитѣ дни на всенародния бунтъ отиваха съ възторгъ срещу смъртьта, отъ величествения подвигъ на солунскитѣ динамитари, отъ безпримѣрната пожертвователность на героитѣ на „Ножотъ“, отъ твърдостьта и несъкрушимата борческа воля на себеотрекли се младежи предъ жертвения олтарь на свободата, отъ духътъ и стоицизъмътъ, съ които цѣлъ народъ преживѣ кръстнитѣ страдания на изминалия вече робски животъ.

Можемъ ли да си представимъ образа на македонската свобода, на българското обединение, безъ великото дѣло на Гоце, Даме, Пере и хилядитѣ тѣхни последователи въ неравната борба за свободата; безъ подвига на Илинденъ, въ чието сияние поколенията ще четатъ великата македонска епопея, написана съ кръвьта на достойни чеда?

Тодоръ Александровъ

Безсмъртниятъ борецъ за свободата на Македония — легендаренъ вождъ на В. М. Р. О.

Какъвъ ходъ би взела историческата сждба на Македония, ако срещу хаоса на развалинитѣ — духовни и материални следъ мигналата европейска война, срещу денационализаторската политика на Белградъ и Атина не се изпрѣчи изключителната воля на легендарния щипянинъ Тодоръ Александровъ? Той като блѣстящъ водачъ на цѣлъ разпръснатъ и обърканъ народъ, при фаталенъ исторически завой спаси отъ сгромолясване колата на македонското бждеще и я насочи по пжтя на народнитѣ идеали и интереси. Самъ борецъ, той създаде още много борци, които разгаряха борческия пламъкъ на народа, подсилваха неговата жертвеготовность и крепѣха вѣрата му за по честити дни.

Историческитѣ събития не сж случайни явления. Тѣ следватъ своя пжть по една строга верижность и всѣко едно събитие е продиктувано отъ предшествуващото го. Затова и свободата на Македония не е случайна, защото пролѣтата кръвь на хилядитѣ нейни чеда повелително зовѣше световната съвесть къмъ справедливость, която намѣри своето безсмъртно въплощение въ духа и волята на великия водачъ на Германия Адолфъ Хитлеръ и справедливо разрешение въ неговитѣ преустройствени възобновителни дѣла.

Преди една година, въ първитѣ дни на м. априлъ, орлитѣ на Фюрера съ свойствения си победенъ устремъ прелетѣха поля, долини и планини, кацнаха на легендарнитѣ Бабуна, Шаръ, Пелистеръ, Вичъ „потопиха омаенъ взоръ въ свѣтлия просторъ на Охридското езеро“ и упитиотъ безкрайна красота, следъ кратка и победоносна война съ враговетѣ на българщината, възвестиха дългоочакваната свобода.

Затрептѣ надъ свидна Македония ярkиятъ лжчъ на свободата. Изчезнаха леденитѣ нощи на робството. Откриха се нови хоризонти за новъ честитъ животъ за цѣлокупниятъ български народъ, подъ скиптъра на българскитѣ царе.

И отъ Македония — доскоро земя на бунтоветѣ и пожарищата, ще стане най-благодатното творческо поле на обединена България, защото правдата й се оцени и свободата осжществи.

Вѣчна слава на падналитѣ борци за свободата и честьта на Македония!

Дълбока и искрена признателность къмъ жертвитѣ на новия редъ!

„БРАТЯ МИЛАДИНОВИ“

Б. П. Бояновъ

Велики въ замисліте си, непостижими въ дѣлата

Тѣхната саможертва опредѣля нашиятъ пжть

Историята на македонскитѣ освободителни борби е изпълнена съ много имена на безпримѣрни народни водачи. Първи измежду първитѣ е синътъ на героично Смилево

Даме Груевъ

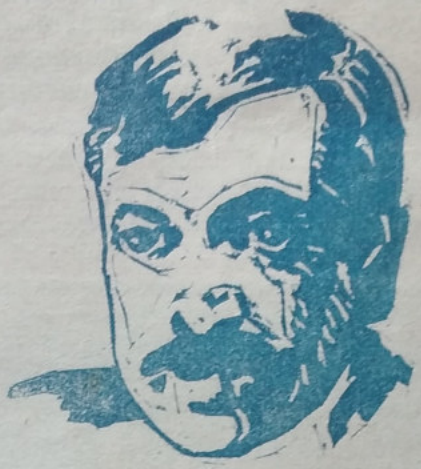
Гениаленъ организаторъ, пламененъ апостолъ, безстрашенъ революционеръ, рѣдъкъ по духъ борецъ и човѣкъ достави основитѣ на В.М.Р.О., всади въ душитѣ на роба кървавото цвѣте на революцията, живѣ съ народното движение, преживѣ възторга и страданията на своитѣ братя и въ сражение край с. Русиново презъ 1906 г. даде живота си за свободата на своя народъ.

Огненото слово на възторженитѣ апостоли, живото дѣло на себеотрекли се революционни ратници, личниятъ героизъмъ на първитѣ жертви затвърдиха волята на народа за борба, обединенъ подъ знамето на новосъздадената революционна организация.

Още въ самото начало Даме се срѣща въ Щипъ съ втория великанъ на македонската борба—Гоце Дѣлчевъ отъ Кукушъ, който отразилъ въ душата си кръстнитѣ страдания и копнежи на своитѣ братя за свобода, прегръща революционната идея и става неинъ най-пламененъ апостолъ.

Срѣдъ общия кипежъ на борбата, съ своя оригиналенъ умъ, съ способноститѣ си на незаменимъ агитаторъ се издига Пере Тошевъ, който заедно съ Хр. Матовъ си спечелватъ ролята на идеолози на македонската революция.

Освободителното движение привлича въ своитѣ редове мнозина честни и смѣли българи отъ свободното царство, които вѣрни на заветитѣ на своитѣ дѣди, самоотвержено се отдаватъ въ служба на македонското дѣло. Най-предно мѣсто между тѣхъ заема вдъхновениятъ поетъ

П. К. Яворовъ

който остави лирата си и се отдаде на свещеното македонско дѣло.

Съ карабина презъ рамо и чанта пълна съ инструменти за печатане на хектографиченъ бунтовенъ листъ, Яворовъ обикаляше макед. земя и споделяше нерадоститѣ на робството съ чутовния Гоце. Неговото самоотречие предъ олтаря на свободата му даваше сила и той неотклонно крачеше изъ тежкия друмъ на революционера. Великъ поетъ на българската земя, образътъ му се обезсмърти и съ ореола на възторженъ борецъ за македонската свобода.

Пжтьтъ къмъ македонската свобода минава презъ много жертвени могили, една отъ друга по-високи, всѣка характерна за себе си.

Краятъ и на миналата Европейска война не донесе свобода за Македония.

И въ такива тежки следвоенни времена, само предопредѣленитѣ отъ сждбата добиватъ вдъхновение и воля да се измъкнатъ отъ развалинитѣ на пожарищата и съ нова сила да заработятъ за свещената кауза. Изтерзана, но героична Македония намѣри своя вождъ въ лицето на безсмъртния Тодоръ Александровъ, който всрѣдъ общото отчеяние следъ погрома намѣри сили въ себе си, за да продължи борбата. И тукъ е именно неговата велика заслуга къмъ българската нация.

Борбата продължи и следъ покушението на Т. Александровъ. Водачъ е *Иванъ Михаиловъ*.

И въ едно време, когато мнозина може би сж мислѣли, че смъртно наранили македонската борба, че нейния изворъ за кръвни жертви е пресушенъ, а тиранинътъ бѣснѣеше надъ родната земя и приканваше нѣкои европейски държави за сътрудничество въ реализирането на пъкленитѣ му замисли, самотвержениятъ щипянинъ

Владо Черноземски

простреля на площада въ Марсилия презъ 1935 г. на 9. X. най-кръвожадния палачъ на Македония — краль Александъръ и украси подвига си съ лично самопожертвуване, за да стане символъ на безпримѣренъ героизъмъ и ново знаме, подъ което продължи борбата срещу сръбско-гръцката тирания.

И къмъ фалангата на македонскитѣ борци се приобщиха желѣзнитѣ редици на герм. победни войни, които строшиха робскитѣ окови. И къмъ дългия поменикъ отъ безсмъртници се притулиха и имената на падналитѣ за свободата на поробенитѣ български земи храбри синове на великия герм. райхъ.

Надъ пожарищата и разрушенията, надъ кръстнитѣ страдания и безбройнитѣ жертвени могили, които очертаха изминатия пжть, подъ пѣсеньта на нашто ново време, постигнатъ блѣнъ зари разлѣ.

Обединява се българскиятъ народъ въ една държава, подъ едно знаме и подъ ржководството на единъ Царь.

Свѣтътъ тръпне предъ нови очаквания. Новъ редъ съ слово и мечъ се кове. Предъ нови задачи сж изправени поколѣнията. Кой е нашиятъ пжть?

Нашиятъ пжть е ярко очертанъ отъ хилядитѣ борци паднали за тържеството на бълг. правда: презъ низътъ на дългитѣ робски години, въ огъня на четири войни и въ устрема на днешната гигантска борба. Да работимъ за духовното единение на всички творчески сили подъ небето на цѣлокупна България и за стопанското възмогване на обединениятъ ни народъ върху фона на социалната справедливость.

Димитъръ Поповъ
Предс. мак. братство „Т. Александровъ"—Варна

Духътъ на македонскитѣ българи

Съ падането на II-то българско царство останаха подъ робство и всички македонски българи, населяващи тази земя отъ Грамосъ до Рила и отъ Бистрица до Шаръ.

Свободата, която озари братята българи въ предѣлитѣ на Старото царство презъ 1878 година не донесе радость за македонскитѣ българи, които въ времето на общото двойно робство—политическо и духовно, не бѣха престанали да даватъ скжпи жертви.

Духътъ на тия жертви непрестанно подтикваше градущитѣ поколѣния на борба, борба за свобода политическа и свобода духовна. И благодарение на този духъ, който крепеше и крепи този народъ, ние виждаме да се издигатъ великани, като Паисий, Братя Миладинови, Гр. Пърличевъ, Р. Жинзифовъ и други, презрѣли всички богатства и охолства, за да се посвѣтятъ на народната борба за правда и свобода.

И наистина, само духовно силни, пропити съ чувство на себеотрицание предъ жертвения олтаръ на родината мжже, като Даме Груевъ, Гоце Дѣлчевъ, Пере Тошевъ и хилядитѣ тѣхни другари, можаха на 20 юлий ст. стилъ 1903 година, обединени подъ сѣнката на развѣтото революционно знаме на борческа Македония, да възвестятъ по единъ безпримѣренъ начинъ на тиранина, че му обявяватъ кървава борба за свобода и човѣшки правдини.

Цѣлъ народъ, като единъ възстана, пропитъ отъ единъ духъ, отъ едно желание — да победи, или да умре! Кой може да пристжпи къмъ една подобна акция? Кой може да повѣрва, че една шепа народъ ще може да се бори противъ една вѣковна империя? Несъмнено, само силнитѣ духомъ, само вѣрващитѣ, че чрезъ своята жертва, пренесена предъ олтаря на отечеството могатъ да сторятъ това. И действително, възстанието бѣ потушено, огънь и мечъ мина на длъжъ и ширъ изъ Македония, но духътъ на тия, що бѣха обрекли себе си на жертва не бѣ сломенъ. Напротивъ, той се повиши съ още по-голѣмъ ентусиазъмъ за нова борба, която да извоюва крайната цель — *свободата.*

Нови великани отъ недрата на народа ни поеха знамето на борбата. Отъ кръвьта на хилядитѣ български синове, които сложиха коститѣ си за свободата на македонскитѣ българи, отъ неправдитѣ, съ които бѣ окованъ българския народъ въ Ньой, се родиха нови свидни чада на Македония, като легендарния вождъ на В. М. Р. О. Тодоръ Александровъ, Йорданъ Гюрковъ, Весовъ, Кушевъ, Сим. Ефтимовъ, Мара Бунева, Владо Черноземски и хиляди като тѣхъ, които чрезъ своята саможертва пропиха всѣки македонски българинъ съ духъ на стоицизъмъ и себечувство и укрѣпиха вѣрата му за по-свѣтли бжднини.

И наистина чудото стана! Правдата победи! Духътъ укрѣпи дѣсницата на Великия германски водачъ Адолфъ Хитлеръ, който съ своитѣ непобедими войски осжществи тъй много желаната и съ толкова много скжпи жертви заслужената свобода на мекедонскитѣ българи.

Изгрѣ зора на свободата!

Нека този духъ, който опази цѣлиятъ ни народъ отъ всички превратности на сждбата да крепне съ неугасващъ устремъ въ нашитѣ сърдце, за да видимъ въ най-скоро време цѣлокупниятъ български народъ отъ Бистрица до Черно море и отъ Дунава и Шаръ до Бѣлото море обединенъ и свободенъ подъ скиптъра на вселюбимия Царь на всички българи Н. В. Борисъ III.

Атанасъ Пашковъ

Отъ военното училище до Баница

Това е една свѣтла диря що въ тоя моментъ спира нашето внимание и ни кара да заговоримъ за най-голѣмия, най-последователния и най-предания синъ на Македония — *Гоце Дѣлчевъ.*

Името му отдавна влѣзло въ аналитѣ на святата българска история е символъ въ борбата на редица поколения за цѣлостното освобождение на най-нещастната, но най-велика българска покрайнина.

За голѣмо съжаление, обаче, намиратъ се българи, които сж готови да изопачатъ неговия великъ заветъ въ полза на чужди за народа ни интереси. Така тѣзи самозабравили се наши сънародници безкруполно сж грабнали въ ржцетѣ си неговия ликъ и се мжчатъ съ бледи доводи да го откжснатъ отъ македонското освободително дѣло и да го свържатъ съ космополитизма. Всичко това е една долна игра, много умѣло провеждана отъ една международна централа, чиято цель е била да превземе В.М.Р.О. и съ нейна помощь да осжществи своитѣ пъклени замисли на Балканитѣ. По тая причина въ деня на неговата свѣтла годишнина, налага се да кажемъ нѣшо за тъмнитѣ домогвания и за още по-тъмнитѣ имъ проводници, по отношение на голѣмия македонски революционеръ.

Гоце Дѣлчевъ принадлежи на Македония и нейното освободително дѣло. Той пожертвува кариерата си, младинитѣ си и живота си за неговото тържество. И сега, който се опитва да го отдѣли отъ това вѣлико дѣло върши свѣтотатство. Всички опити да го направятъ изразитель и вдъхновитель на „социално-прогресивната" мисъль сж неоснователни. Първо, защото неговото социално разбиране не е било нищо друго освенъ социалната програма на В.М.Р.О., провеждана отъ начало до последно време и второ, той никога не е билъ безотечественикъ, каквито сж така наречените „прогресисти". По-голѣмо доказателство за това отъ неговата геройска смъртъ не може и да има. Нѣшо повече, Гоце подобно на вдъхновения поетъ-бунтовникъ Ботевъ е единъ пророкъ на новото време, чиято зора вече проблѣсва.

При това положение трѣбва да млъкнатъ всички нечестни уста, които дръзватъ да свързватъ великия апостолъ на македонската революция съ разрушителния международенъ социализъмъ.

Трѣбва да престанатъ всички демагози да спекулиратъ съ неговото име и да тровятъ душата на македонския българинъ.

Ако искатъ да бждатъ истински негови последователи, както сами тѣ казватъ, трѣбва преди-всичко да се отърсятъ отъ международната отрова, чиито проводници сж, трѣбва да се поучатъ отъ неговитѣ дѣла и тръгнатъ неотклонно по неговия свѣтълъ и славенъ пжть.

Ел. Шотова Воденичарова
Предс. мак. жен. д-во — Варна

Безсмъртни героини...

МАКЕДОНКАТА

Берлинскиятъ договоръ откжсна Македония отъ предѣлитѣ на България и тя до вчера бѣше подъ тежко робство. Но македонската жена никога не е забравила своя родъ, съ достойнство и несломимъ духъ е посрещнала нещастията и гордо отстоявала на мжченията и безчинствата на всички завоеватели.

Наскоро подиръ освобождението на България, въ Македония имаше почти въ всички по-голѣми селища български училища, въ които просвѣтената македонка бѣ намѣрила първо и достойно приложение на своя трудъ извънъ семейството. Отъ срѣдата на тия учителки изникнаха постепенно будни обществени деятелки, като участвуваха съ личенъ рискъ въ революционното движение, които много отъ тѣхъ заемаха достойно и ржководни постове въ организацията. Въ по-ново време македонката се показа година духомъ и тѣломъ и за терористически действия, които сж неизбѣжно свързани съ себепожертвуване.

Наравно съ просвѣтената жена въ политическия бунтъ, въ Македония участвуваше и жената отъ народа. Тя е била истинска сподвижница на мжжа въ неговата борба за свобода. Женитѣ сж крили четницитѣ, лѣкували сж ранитѣ имъ, запазвали сж ги предъ властитѣ, като долепени една до друга тѣзи юнашки жени сж образували дълга жива стена, задъ която сж избѣгвали бунтовницитѣ. Тѣ сж били куриери, оставали сж болнитѣ си деца, но тайнитѣ писма и планове, скрити въ пазвитѣ сж били занасяни на време. Типични сж случаитѣ, когато женитѣ посвѣтени на революционната тайна сж устройвали лъжливи погребения, за да изнесатъ скришно подъ дрехитѣ си вънъ отъ града, или селото оржжие, муниции или нѣкаква архива.

И колкото по-жестоки сж били мжченията, колкото по-тежки веригитѣ, толкова по-храбра е била македонката. Тя е излизала калена отъ тая неравна борба и вѣрвала непоколебимо въ добритѣ дни, защото на нейна страна сж били правдата и героичното минало на нашитѣ царе.

Такива сж били тия безименни мжченици и героини, които сж страдали за вѣрата си, езика и своята народность. Тия героини — македонски жени сж родили нашитѣ първи просвѣтители съ свѣтлия образъ на св. Климента. Тѣхното юнашко млѣко е откърмило неустрашими борци; съ свойтѣ пѣсни сж вдъхнали безаветна обичъ у двата Миладина — на Македония двата вѣрни сина; съ свойтѣ приказки за славното ни минало македонката отъ вѣкове е ковала здравия български духъ у чедата си, чиито духъ не се сломи, нито отъ гръцкитѣ жестокости, нито отъ сръбскитѣ домогвания за унищожаване на българщината.

Хижа въ диплитѣ на Шаръ, близо до Тетово — родното мѣсто на безсмъртната героиня М. Бунева.

Такива юнашки майки родиха: Екатерина Симитчиева, която при първитѣ пристжпи на сръбската пропаганда даде първиятъ отпоръ на българския духъ и саможертва на учителката патриотка, бранейки българската църква отъ сръбско посегателство; Екатерина Арнаудова родомъ отъ с. Либяково, която цѣли седемь години съ пушка на рамо е обикаляла съ четата на Дончо войвода; Христина Петкова, Катя Христова родомъ отъ с. Венхани (Стружско), Юрданка Тиквичарова, Донка Войвода и Сребра Апостолова и дветѣ отъ с. Лера, Битолско и още мкого други, които сж били четнички и съ години сж се скитали изъ планинитѣ.

При сръбското и гръцкото владичество, моралнитѣ и общественитѣ условия за развитие и себепроява на македонката се измѣнятъ сжществено. За македонскитѣ момичета Бѣлградъ пращаше предимно учителки отъ Шумадия. Не бѣ насърдчена по понятни съображения и свободната професия за македонската жена. И все пакъ при сръбско-гръцкото господство въ Македония, македонката се показа достойна приемница на майчинскитѣ си завети; поддържаше въ семейството си скромния недостжпенъ за властьта кжтъ като скжпа религиозна светиня, българскиятъ езикъ, българската пѣсень, българската традиция, българския националенъ духъ.

Юнашка майка роди и Мара Бунева, която презрѣ спокойния и тихъ животъ и се отдаде всецѣло на свещенното македонското революционно дѣло. На моста на Вардара, въ Скопие, въ началото на 1928 год. тя простреля единъ отъ най-върлитѣ врагове на македонскитѣ българи и обагри съ жертвата си кръвь пенеститѣ води на печалния Вардаръ. Умирайки тя произнесе следнитѣ незабравими слова на велика патриотка: „Азъ умирамъ за отечеството“ — единъ заветъ и едно знаме, подъ което македонскитѣ българи се бориха до осжществяването на вжделената свобода.

И страдаха и мрѣха македонскитѣ жени, но тѣхната твърда вѣра и несломимъ български духъ, никога не угасна и презъ най-тежкото робство е окрилялъ душитѣ на нейнитѣ чеда за свѣтли и величави бжднини на нашето отечество.

И ако днесъ освобождението заварва въ Македония тъй добре запазена българщина, това се дължи до голѣма степень на македонската българка.

Нека бждатъ горди македонкитѣ съ героичното си минало и да се преклонимъ предъ тѣхния величавъ духъ!

ЕМ. МУТАФОВЪ

Македония

Познаваш ли мечтитѣ сладки
на цѣлъ вѣкъ измжчвано сърдце?
Познаваш ли завети святи
и блѣсъка на свѣтнало лице?
Иди въ Македония!

Ще видишъ изблика на радость,
ще видишъ буйния възторгъ,
че свободата има сладость,
и слънчо спрѣлъ се на възбогъ
се радва въ Македония!

Ще чуешъ пѣсеньта на Вардаръ,
приветъ отъ с' яйни висоти;
ще разберешъ защо е плакалъ
прокуденъ синъ по красоти.
Иди въ Македония!

Облъхва те копнежъ вѣковенъ
за правда и за свобода,
и срѣщашъ погледа любовенъ
на нова грѣйнала звезда —
звезда на Македония!

Вардаръ

Игривъ и веселъ, Вардаре, протичашъ
подъ блѣсъка на слънчеви зари,
и съ пѣсень изъ разтрози се извличашъ
приветъ отправилъ на поля, гори.

Кжде на югъ тъй радостно отправенъ?
На пиръ ли шуменъ чака те другарь?
Или посрѣщашъ днесъ юнакъ прославенъ?
Ил' либе те очаква съ ценен даръ?

Игривъ и веселъ бързашъ все надоле
и съ пѣсень мѣташъ огнени очи,
възспрѣни върхове, въ небо наболи,
те гледатъ дивни, съ пламнали души.

— Не питай! Вижъ веригитѣ разбити,
крилата, вижъ, на нови времена —
Възкръснаха юнацитѣ избити,
откриха дверъ на славна бжднина.

Сърдцето трепка отъ възторгъ и радость,
разнасямъ весть въ села и градове,
и съ поривъ на пробудила се младость
зова прокуденитѣ синове.

Пелистеръ край Битоля.

Димитъръ Аджемовъ

Величието на свободата

Когато става дума за свободата, винаги си спомнямъ едно великолепно писмо на голѣмия унгарски поетъ и революционеръ Петьофи до близъкъ приятель, кждето той пламенно признава: „Щомъ зарумени изтокъ и голѣмото слънце надниква отъ височинитѣ, менъ ме обладава едно особено чувство. Струва ми се, че наедно съ слънцето се ражда надъ свѣта и великото слънце на свободата. Тогава ми идва да прегърна цѣлата вселена и високо да извикамъ: Изгрѣй зора на свободата! Величествена и желана! Изгрѣй зора на вѣчната борба!“...

* * *

Подъ знамето на свободата сж измрѣли милиони възторжени борци, но свободата никога нѣма да загине. Тя вѣчно ще вдъхновява титанитѣ на духа да ломятъ съ несъкрушима сила черитѣ скали на всѣко робство и да пѣятъ героичнитѣ химни на великитѣ революционери и родолюбци.

* * *

Мнозина сж пили отъ бистрия изворъ на свободата, но малцина сж отивали за нея къмъ бесилкитѣ и сж умирали задъ черитѣ решетки.

Свободата е едно цвѣте, което расте надъ стръмнитѣ скали. Затова много човѣшки сжщества предпочитатъ вмѣсто да стигнатъ до нея, да се валятъ въ праха на робството и тиранията.

* * *

За да се боришъ за свободата се иска не само честна ржка, но и честна душа. Защото свободата е знаме, което всѣка ржка може да вдигне, но малко сж ржцетѣ, които не отпадътъ и носятъ тази светиня до край.

* * *

Не е парадоксъ, че тѣзи, които умиратъ за свободата, преминаватъ отъ смъртьта къмъ безсмъртието, а тия, които мачкатъ свободата, сж още приживе умрѣли.

* * *

На едно мѣсто въ своитѣ философски размишления великиятъ нѣмски мислитель Емануилъ Кантъ бележи: „Безъ свободата, свѣтътъ би билъ само единъ простъ механизъмъ. Този, който кове робски вериги за човѣшкитѣ ржце, той кове и вериги за собствената си душа и прогонва отъ тамъ свѣтлината и величието на Бога. Само нисшитѣ души могатъ да бждатъ тирани“...

* * *

Любовьта къмъ свободата е въ жива и фатална зависимость отъ духа на единъ народъ. Затова колкото една нация е духовно по-издигната, съ нравствени ценности и любовь къмъ истината и кросотата, толкова по-силно тя реагира срещу всѣко робство.

* * *

Въ българската душа никога не е преставалъ да гори свещеният жертвеникъ на любовьта къмъ свободата. Пламъцитѣ на този жертвеникъ вдъхновиха и братя Миладинови, Дамянъ Груевъ, Гоце Дѣлчевъ, Готоръ Александровъ и плеядата възторжени македонски революционери и родолюбци да пѣятъ химнитѣ на свободата и да се пожертвуватъ за нея.

* * *

Само тѣзи, които сж виждали бѣлоснѣжнитѣ върхове на Шаръ, надъ които като гирлянди се носятъ млѣчнитѣ облаци, синитѣ приказни води на легендарното Охридско езеро и сж били облъхнати отъ свѣтата мистика на монастира „св. Иванъ“, само тѣ могатъ да почувствуватъ и да разбератъ отъ кждe сж черпили македонскитѣ революционери своята несъкрушима мощь да се борятъ за свободата на Македония.

* * *

Презъ дългия низъ на вѣковетѣ великото слънце на свободата е сгрѣвало душитѣ на всички борци, тръгнали да се борятъ срещу тиранията и мрака. Зората на свободата е била единствената примамна мечта и за македонскитѣ революционери и родолюбци. За това тѣхното дѣло отдавна е станало легенда, тѣхната борба — изворъ за неизчерпаемъ героиченъ ентусиазъмъ и тѣхното слово — огнени скрижали.

Любомиръ М. Щеревъ

СПИРО

разказъ

Тамъ... нѣкжде далече на западъ, догарѣха и последнитѣ лжчи на слънцето, когато неочаквано вратата се отвори и влѣзе Спиро.

Въ разцвѣта на своята младость, той трѣбваше да се радва на живота, на всичко което го загражда. А какво бѣше до сега. Само страхътъ като че ли имаше власть, дори и надъ живота. Отъ малъкъ още той не можа да види свободна своята земя — земята на неговиятъ баща, който умрѣ нѣкжде незнайно изъ балкана съ пушка въ ржка, отмжстявайки на проклетия робитель. Сега вече се изминаха повече отъ двадесеть години. Това бѣха годинитѣ на неговия животъ, но не като свободенъ гражданинъ, а всѣкога тормозенъ и преследванъ.

Да не можешъ нито една българска дума да проговоришъ. Да се страхувашъ, за да не те чуятъ, че си българинъ? Какво по-страшно отъ това? Модерни времена—нали? И той въ душата си се закле да отмжсти като своя баща, за поруганата честь на неговитѣ сестри и братя при най-удобниятъ моментъ.

А въ селото ставаше нѣщо. Вършеше се скрито, но все пакъ будното око би могло да разбере поне отчасти, ако имаше такова. Събираха се селянитѣ въ кръчмата на дѣда Наума, почерпваха се наздраве скритомъ за новото, което идваше и всѣки моментъ очакваха да стане нѣщо — нѣшо необикновено. Какво точно? Никой не знаеше... но чувствуваше човѣкъ душевно преломътъ и натегнатостьта въ душата си. А всѣкога почти, когато говорѣха, като че ли си шепнѣха единъ другиму селянитѣ...

Сега, когато влѣзе Спиро, всички го изгледаха нѣкакъ особено, което всѣки не би могълъ лесно да разбере. Защо направиха това? За него ли говорѣха?...

Не — нито едното бѣше истина нито другото. Съ това като че ли искаха да му кажатъ, да му съобщатъ нѣщо, но млъкнаха. Нали не бива високо и толкова гласно да се говори... Едва, когато Спиро седна на дървената скамейка между тѣхъ, започнаха да го опсипватъ съ въпроси:

— Отъ дека идешъ, Спиро?

— Знаешъ ли новото, Спиро?

— Отъ кжде ще зная. Кажи бай, Михале, за германцитѣ, или за сър-

Легендарниятъ градъ Крушево, който презъ Илинденското възстание за малко време можа да се радва на свобода.

битѣ става въпросъ?

— И за дойчовцитѣ и за сърбитѣ — прибърза да даде отговоръ Пандо — млѣкаринътъ.

— Слушай, но да мълчишъ, че още малко има— и Пандо започна тихичко. Всички се готвятъ да посрещнатъ дойчовцитѣ тържествено, ако дойдатъ разбира се.

— ???

— Виждашъ ли сърбитѣ какъ се отнасятъ съ насъ? Колко насилнически само... Преследвания и тормозъ сж вѣчнитѣ и всѣкидневни съпжтници. А проявишъ ли се като българинъ, тежко ти. Колко кжщи, колко семейства сж разорили и раздѣлили. А живата раздѣла е най-ужасното нѣщо! Понасяхме до време, но днесъ трѣбва да имъ дадемъ вече заслуженото! Не може да се търпи! А свободата пакъ отъ изтока ще дойде, заедно съ изгрѣващото слънце. Затова ние обмислихме да зарадваме освободителитѣ кой съ каквото може.

— Слушай Пандо, азъ съмъ решилъ и ще го направя. Ще помогна съ своя животъ. Ще отида при тѣхъ... ще отида въ свободна България при моитѣ избѣгали колеги и съ тѣхъ общо ще отмжстимъ на робителътъ.

Въ такъвъ духъ бѣ последниятъ разговоръ, когато не следъ много Спиро го нѣмаше въ село.

Когато се събраха пакъ въ кръчмата на дѣдо Наумъ, единъ липсваше отъ тѣхъ. Кжде ли бѣ точно отишелъ, никой не знаеше. А и никому не бѣше съобщилъ.

Въ кжщи жена му се тревожеше. Малката четири годишна Ваня често запитваше майка си: „Кжде е татко? Ще дойде ли татко?" А добрата майка умѣеше грижливо да залъгва своята скжпа рожба. Така минаха цѣли две седмици пълни съ горчиви сълзи по загубениятъ любимъ съпругъ. Две седмици, които не могатъ да се опишатъ, а само преживѣятъ.

Спиро не бѣше оставилъ никакво писмо, а само загатналъ на единъ приятель, когото помолилъ да съобщи на жена му всичко, следъ като замине. Обаче, последниятъ забравилъ да стори това и неизвестността оставаше следъ неговото заминаване. А новинитѣ бѣха най-различни. Робителътъ усилваше своя тероръ до непоносимость.

— — — — — — —

Обаче, въ едно прекрасно априлско утро, като мълня се разнесе изъ село радостната новина за всички... „Германцитѣ идатъ!". Какво по-мило отъ това! Човѣкъ нелолно се кръсти и презъ сълзи поглежда плашливо навънъ, къмъ синьото небесно пространство осѣяно съ самолети. И млади и стари, всички се кръстятъ. Радость е залѣла душитѣ. Сърбитѣ още къмъ полунощь сж напустнали селото... избѣгали...

„Германцитѣ идатъ! Идатъ!..." радостни викове се носятъ изъ кривитѣ селски улички. Цѣлуватъ се майки и дъщери, братя и сестри, млади и стари. Поздравяватъ се съ свободата. Нито единъ сърбинъ не е останалъ до сутриньта.

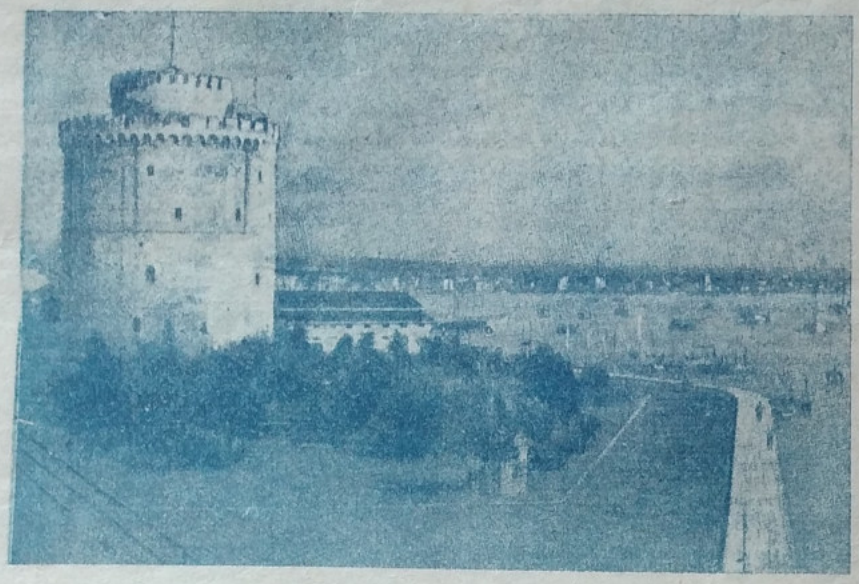
Ето, ясно се придвижватъ насамъ и преднитѣ германски танкове, а задъ тѣхъ разпръснати въ верига — скжпитѣ освободители.

И изведнажъ народътъ се спусна да посрещне гоститѣ; момитѣ съ цвѣтя, старцитѣ съ цигари въ ржце. Всички бързатъ и отиватъ при милитѣ освободители.

А между тѣхъ бѣше и Спиро, изчезналиятъ преди известно време.

Той имъ показа пжтя за своето село...

СОЛУНЪ

Градътъ на българскитѣ равноапостоли и първи центъръ на македонската революциона борба

Византийскиятъ императоръ Михаилъ каза на Константинъ философа (св. Кирилъ): „Вие двама съ брата си Методи сте солуняни, а всички солуняни на чисто по български приказватъ".

(Изъ панонското житие на св. Методи)

Свѣтитѣ братя Кирилъ и Методи — Тѣ сж едни въ историята на човѣчеството. И тѣхното просвѣтно дѣло се прояви не въ защита на нѣкакви сухи догми, а въ просвѣта и чрезъ нея въ самосъхранение на една трета часть отъ народитѣ населяващи Европа — славянството.

Щипската могила

Нощьта отдавна бѣше разперила своитѣ криле, когато въ една отъ улицитѣ на Щипъ се чуха нѣколко зловещи изстрѣли. Градътъ трепна. Сви се сърдцето на щипяни, които вече бѣха се прибрали между челядьта си.

— Какво ли стана?— питаха се тѣ въ недоумение. Зълъ народенъ врагъ ли падна, или пъкъ нѣкой нещастенъ гражданинъ?

Не се мина много време и вестьта като мълния се разнесе изъ цѣлия градъ. Стариятъ, почтениятъ, уважаемиятъ дѣдо Мише Гавриловъ и неговиятъ най-голѣмъ синъ Христо, облѣни въ кръвь, лежеха на улицата, която води за у дома имъ. Тежка като куршумъ тжга затисна душитѣ на неговитѣ съграждани. Тихъ плачъ наруши нощната пустота, която в'едно съ смъртьта отново властно зацарува надъ окървавения градъ.

***

Тамъ, покрай р. Отиня се издига старинната голѣма кжща на имотното семейство Гаврилови. Въ една отъ нейнитѣ стаи лежеха единъ до другъ татко и синъ, жертви на юдина мъсть. Старци, мжже и жени съ натжжени лица влизаха въ жертвената стая, за да отдадатъ последна почить на мжченицитѣ и отечеството. Шепнеха се топли молитви къмъ небето за миръ на душитѣ на народнитѣ мжченици. Отправяха се проклятия къмъ освирепелата сръбска власть, която покоси два невинни живота, почерни едно семейство и издигна още една могила.

***

Тая могила, подъ която лежатъ невиннитѣ народни жертви, стана още единъ обетъ къмъ борческа Македония. Ржката на македонскитѣ борци, водачъ на които бѣ достойниятъ синъ на дѣдо Мише — *Иванъ Михайловъ*, не отслабна нито за моментъ въ кървавата и неравна борба за свобода. Защото противъ насилието на сръбската престжпна власть, тѣ противопоставиха непобедимата сила на своята непреклонна воля за борба до край — до възтържествуването на българската правда.

Поклонъ предъ паметьта на невиннитѣ жертви за свободата на Македония, символъ на които е — *Щипската могила!*

Василъ Чекаларовъ най-възпѣтиятъ войвода отъ героичния Костурски край.

Азъ разбирамъ свѣта единствено, като поле за културно съревнование на народитѣ.

Гоце Дѣлчевъ.

Нашето дѣло бѣ да приучимъ роба да мре за свободата Свободата ще изгрѣе и безъ насъ.

Пере Тошевъ.

Алекси п. Мариновъ

Въ сърдцето на България има имане...

Стопански възможности на Македония

Рано е още, па и невъзможно е, да се излѣзе днесъ съ статистически данни въ ржка за онова, което крие македонската земя и ония стопански възможности, които могатъ да се съживятъ.

Днесъ още нѣмаме една обективна статистика, върху която да основаваме нашитѣ преценки. Презъ време на миналата война, тая наша область бѣ изучавана отъ стопановеди, наши и чужди. Днесъ се появяватъ въ вестници и списания откъслечни сведения по нѣкой стопански клонъ. По тѣхъ ще сждимъ за онова, което може да даде Македония.

Споредъ проф. Д-ръ Леонардъ Шулце, тя има само 6600 кв. клм. разработени, т. е. 1/5 отъ онова, което може да се оползотвори като годна земя. Причинитѣ за това трѣбва да се търсятъ въ досегашното политическо състояние на тамошнитѣ наши събратя. Бидейки въ дълга робия, странейки отъ добритѣ полета и пжтища, емигрирайки къмъ по-свободенъ въздухъ, тѣ сж гледали на земята дотолкова, доколкото тя трѣбва да ги изхрани. Нищо не сж допринесли до 1941 г. сръбскитѣ поробители.

Земедѣлието е въ ржцетѣ на нашитѣ. Разни власи, турци и албанци почти не участвуватъ въ тоя, благословенъ отъ Бога трудъ. *40% отъ земята на Македония може да бжде разработена. Това прави 26 х. кв. клм. или 26 милиона декари. Днесъ тия милиони декари сж още цѣлина, паши и разни коренища. Но скоро ще заиграе българския плугъ, ще задрънчатъ нашенскитѣ мотики, ще екнатъ припѣвки по ниви и ливади. И отъ сочната земя ще могатъ да се получатъ минимумъ надъ 1 милиардъ кгр. зърнени храни.* Та нали единъ декаръ дава срѣдно 100 кгр. пшеница? Тогава нашето предположение за възможноститѣ сж даже подъ възможното.

Скопско, Кумановско и Велешко ще дадатъ хубава бѣла пшеница; Щипско и Кочанско — златиста червенка, тежка като съчми, жито ще роди Битолско, Прилѣпско и Сѣрско.

Все тамъ ще се роди ечемикъ, ржжь, овесъ и царевица.

Ако искаме картинно да си представимъ това милиардно производство, достатъчно е да споменемъ, че то се равнява на 1 милионъ тона, или натоварено на 100 хиляди десеттонни вагони. Съ други думи, ако поставимъ по линията отъ Варна до София вагонъ до вагонъ и ги напълнимъ съ зърнени храни, това може да даде македонската земя.

А тютюнъ? За него има добри условия въ Битолско, Скопско, Кратовско, Кавадарско, Щипско и другаде. При налични пазари Македония би дала не 6 милиона кгр. както въ 1926 г. но къмъ 40 мил. кгр. Въ Петричко, Струмишко, Радовишко и др. вирѣе макътъ. Той дава голѣмъ процентъ опиумъ.

Македонската ни земя ще бжде единствената европейска плантация за макъ. Въ южнитѣ полета — памукъ и сусамъ. Въ напоенитѣ земи — ленъ и конопъ. Въ Кочанско — изофранъ. Навсѣкжде картофи, това сж възможни бждащи сеидби, които ще донесатъ милиони левове доходъ на прилежния стопанинъ.

Ако въ старитѣ предѣли говоримъ за овощарство и градинарство, за новитѣ си земи ще споменемъ, че много отъ полетата могатъ да се преобърнатъ въ цвѣтущи градини. Тетовскитѣ, Ресенскитѣ и Мжгленскитѣ ябълки сж като Кюстендилскитѣ. Синитѣ сливи на Малешевско, смокинитѣ на Воденско, нароветѣ на Валандово, кестенитѣ и орѣхитѣ на Струмишко сж съ голѣмо име и ще бждатъ съ сигурни пазари. Колко тона биха се добили? Тия възможности мжчно биха се опредѣлили. Съ една дума — много.

Успоредно съ земедѣлието би могло да се развива успѣшно и *скотовъдството. Въ Македония има добри условия за него — пространни алпийски пасища, крайморски равнини за иззимуване и любознателни пастири.* Овцевъдството ще държи първо мѣсто. Защото за него сж най-пригодни пасищата по Якубица, Шаръ, Кожухъ, Пиринъ и други планини. Не ще бждатъ рѣдкость пастири съ по нѣколко хиляди глави дребенъ добитъкъ.

Презъ зимата тѣ ще ги откарватъ въ топлитѣ равнини на Солунско, Кавалско или Сѣрско, а когато се стопли пакъ звънцитѣ имъ ще огласятъ китнитѣ планини. *Ако се вгледатъ предвидъ обективнитѣ условия, Македония може да даде възможность да се отглеждатъ надъ 5 милиона глави дребенъ добитъкъ, главно овци.* Числото на говедата, конетѣ и мулетата може да се увеличава съобразно нуждитѣ на жителитѣ.

А Дойранското и Охридското езеро могатъ да се превърнатъ въ неизчерпаеми рибовъдници, отъ които да се храни съ риба цѣла Ю. З. България. Сега, при най-неблагоприятни условия, тѣ даватъ около 1 милионъ кгр. риба, т. е. половината отъ количеството, което се лови отъ всички български рѣки, включително и р. Дунавъ. А за пчеларството и бубарството могатъ да се предвидятъ неограничени възможности.

Ако се пригодятъ старитѣ горски закони и къмъ тая наша область, следъ 15 — 20 год. тамъ ще се изправятъ своитѣ млади стѣбла около 8 милиона декари хубави широколистни и иглолистни гори. Разпредѣлени на 20 годишни етапни сѣчища, годишно ще се взема масата отъ около 900 х. декари, или около 4 милиона тона дървенъ материалъ. Тая възможность не може да не радва и най-скептично настроения българинъ.

А подъ земята на Македония се криятъ може би несмѣтни богатства. Хрома на Шаръ, среброто, оловото и желѣзото на Кратовско; вжглищата на Сѣрско; мангана на Охридско и Велешко; антимона на Моравско, Кавадарско, Скопско, *Прешовско и Кумановско; сѣрата на Кратовско; златото на Кушница планина; мрамора на Тасосъ сж и ще бждатъ изходни материали за много индустрии. Тѣхъ близкото бждаще ще създаде.*

Години ще минатъ. Робството ще остане споменъ. Въ извехтѣли и опрашени истории ще се четатъ величавитѣ подвизи на две поколѣния. Тѣ не ще се върнатъ. Но тамъ, презъ кждето е миналъ кервана на кървавитѣ години, днитѣ ще бждатъ по-добри: пшеницата ще е златна; виндто рубинъ червено; дългорунести стада ще пасатъ по обширната земя. Пѣсень звънка ще се понесе надъ поля и долини. И тогава ще се слѣятъ в'едно мжкитѣ и радоститѣ на всички чеда на майката родина. И събудени души, като иманяри ще тръгнатъ да търсятъ чутовно имане.

— Въ сърдцето на България има имане. То е заровено въ гърдитѣ на черната угарь и отбелязано отъ алени макове.

— Синове на България, открийте това богатство. Разгърнете гръдьта на родната земя, намѣрете магьоническото слово и открийте това имане. Знайте... то е въ силнитѣ мишци, черноземната снага, ведрия лазуръ и оамйния чаръ на българската земя, часть отъ която е свидната ни Македония.

П. Г. Зяпковъ

Новиятъ български день

Той изгрѣ!

И веднага свѣтна въ всѣка българска душа, стопли се всѣко българско сърдце!

Защото бѣлата свѣтлина на надеждата и мощната топлина на вѣрата се разлѣха отъ Дунава до Егея и отъ Черноморието до Морава. Радостьта и вѣрата въ тържеството на правдата повдигна нагоре челата на всички българи, безразлично на кое кжтче на земното кълбо живѣятъ тѣ.

Нѣма вече унили и сведени надолу български чела! Днесъ всѣки българинъ повѣрва въ чудото на българското възкресение и заедно съ поета може вдъхновено да говори:

„Тъй много чаканъ, слизашъ день Възкресенъ
съ бързеитѣ, съ бѣлитѣ стада;
за да се чуе българската пѣсень...
за да я грабнатъ божиитѣ птици
и съ ангелитѣ да я отнесатъ
къмъ нашитѣ вече сбждънати граници“.

(И. Стубелъ)

Да, българската пѣсень може днесъ волно да ечи надъ „нашитѣ сбждънати граници“ и да ни тласка къмъ тѣхното увѣковѣчаване.

Българската книга може днесъ свободно да се отваря по македонската, тракийската и моравската земя и да тласка волята ни къмъ трайно национално и културно самоутвърждаване.

Българската наука и техника могатъ днесъ свободно да палятъ своя творчески огънь по всички огнища на обединеното отечество.

Да, всичко това тѣ могатъ днесъ!

Тѣ могатъ, защото това „днесъ“ е предопредѣлена врата къмъ по-висше историческо развитие, защото „днесъ“ е властенъ пратеникъ на Провидението — да донесе по-висша правда и свобода, по-добъръ редъ и справедливость срѣдъ личноститѣ, семействата и народитѣ, срѣдъ обществата и държавитѣ, които до сега бѣха изостанали далечъ задъ бързея на новия и по-висшъ животъ.

Но щомъ тѣ — българскитѣ обнадеждени и окриляни синове — могатъ много нѣщо днесъ, защото законитѣ на историята сж на тѣхна страна, тѣ ще могатъ и утре още повече!

Но българското *утре* зрѣе въ почвата на българското *днесъ*. А нашето *днесъ* е осѣяно съ надежди, вѣра, упование и воля за нова и по-добра историческо-национална сждба на всички българи. Тази духовна сѣитба на нашето *днесъ* пада на добра почва, дълбоко разорана отъ плуга на историята и обилно напоена отъ огнения дъждъ на днешнитѣ бурни събития.

Затова, утре тя ще даде дважъ по-добра национално-духовна жетва. Намъ остава дългътъ да укрепяваме постоянно нашитѣ материални и духовни сили, за да бждемъ винаги готови да посрещнемъ съ твърда стжпка сждбовния часъ на развръзката на днешното свѣтовно сблъскване между социалната правда и социалната неправда, между формалната демокрация на изхабенитѣ англо-саксонски плутократи и болшевишки сатрапи отъ една страна и творческия национализъмъ на ограбенитѣ и обеднѣли, но млади и жизнени народи — отъ друга страна.

Нека подреждаме и укрепяваме нашитѣ духовни сили и енергии за сждбовния часъ на свѣтовното „утре“, частенъ случай отъ което ще бжде и българското „утре“. И понеже всички българи днесъ добре изпълняватъ своя дългъ на духовно и национално укрепяване, и понеже историко-социалната правда е на наша страна, следва да бждемъ напълно сигурни, че блѣскавиятъ изгрѣвъ на новия български день ще продължи въ слава и величие презъ потока на вѣковетѣ!

Вториятъ златенъ вѣкъ на Царь Симеона ще започне следъ свършека на тази война и ще трае до тогагава, до когато всички българи иматъ волята да бждатъ едно тѣло и една душа, единъ Царь — единъ Народъ — една Държава!

ХРОНИКА

МАКЕДОНСКАТА младежка организация „Бр. Миладинови“ — Варна, се основа въ 1914 год. отъ шепа ентусиазирани младежи, имащи ясното съзнание за голѣмото значение, което може да изиграе тя, като часть отъ общото македонско освободително движение. Македонскитѣ младежи се показаха достойни за заветитѣ на хилядитѣ герои и въ продължение на 28 години, въпръки многото пръчки, водиха организацията къмъ възходъ. Презъ нейнитѣ фаланги минаха хора, които сега сж на ч е л н и места въ обществения ни животъ.

Настоящето издание на македонската младежка организация „Братя Миладинови“—Варна, се отпечати въ 3.500 броя. То излѣзе по традиция въ първата половина на м. май и се посвещава на падналитѣ борци за свободата на Македония.

***ОРГАНИЗАЦИЯТА** изказва голѣмата си благодарность на всички, които съ готовность сътрудничиха при изготвянето на настоящия възпоменателенъ листъ.*

На 4 май 1903 год. падна убитъ за свободата на Македония, въ сражение при с. Баница, легендарниятъ македонски революционеръ Гоце Дѣлчевъ.

На 5 май 1911 год. загина трагично на пжть за родния си градъ Прилепъ, безсмъртниятъ борецъ за свободата на Македония Пере Тошевъ.

На 25 май 1917 год. на кота 1050, въ завоя на Черна, единъ снарядъ отне живота на възторжения идеалистъ, пламенния ораторъ и воененъ педагогъ — борецъ за свободата на Македония — **полковникъ Б. Дрангювъ.** Преди да умре последнитѣ му думи бѣха: „Македонио, още мога да ти служа“.

Тѣзи дни софийскиятъ печатъ съобщи за откриването на **българско училище въ Солунъ**, кждето до 1912 год. имаше три български гимназии, едно стопанско и нѣколко основни училища и прогимназии, които бѣха огнище на българската култура и българско национално съзнание. Радостьта ни е неописуема.

Печатница А. Пъндъклийски-Варна
ул. Панагюрище № 4—тел. 23-15